

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

VIZITAȚIILE CANONICE DIN MARAMURĂȘ

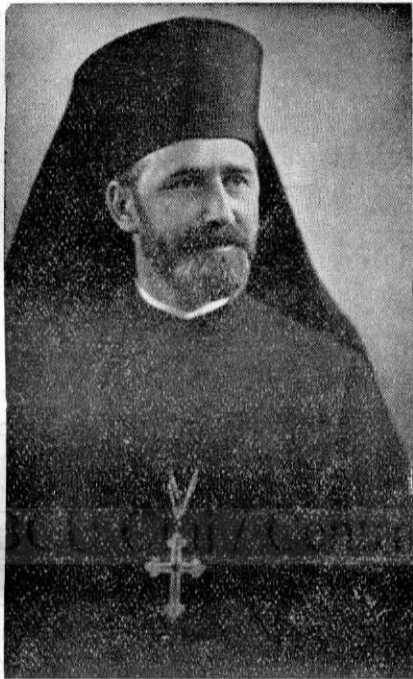
— Cea dintâi călătorie misionară a P. Sf. Episcop Nicolae. —

Am semnalat în numărul trecut al ziarului nostru importanța deosebită a vizitelor canonice, pe cari le începe P. S. nostru Episcop Nicolae Colan în cuprinsul Eparhiei. Menite să dea noului arhiepiscop o sigură și deplină orientare în ce privește starea clerului și poporului dreptcredincios, ele sunt în același timp admirabile prilejuri de înviore religioasă, de risipirea îndoelilor și întărirea încrederii, de mângăierea suferințelor și ridicarea elanului, de solidarizarea tuturor în munca însuflețită pentru afirmarea tot mai stăpânitoare a Bisericii ortodoxe în viața publică a Statului românesc.

Cea dintâi călătorie misionară făcută în Maramurășul îndepărtat a întrecut toate prevederile, nu numai prin entuziasmul extraordinar ce l-a trezit în mijlocul credincioșilor, ci și pentru bucuria neașteptată cu care a fost întâmpinat P. S. nostru Episcop de toate celelalte neamuri și confesiuni de acolo, socotindu-l ca pe un Păstor și al lor, vrednic de ascultare.

Vizitația canonică a P. S. Episcop Nicolae în Maramurăș în zilele de 11—19 Septembrie a fost o adevărată cale de triumf bisericesc.

Din Cluj P. S. a plecat însoțit de păr. consilier Dr. Seb. Stanca, păr. secretar cons. Laur. Curea, protopop Alexandru Baba din Alba-Iulia și diaconul Anatolie Scurtu. Pretutindenea în Maramurăș P. S. Sa a fost primit cu însuflețire și căldură excepțională de toate autoritățile și de toată populația Maramurășului, fără deosebire de neam și confesiune. Abstrăgând dela entuziasmul credincioșilor noștri trebuie să remarcăm excepționala atenție ce ni-au dat-o preoții și poporul bisericii gr.-catoalice. Și aceasta datorită faptului că P. S. Sa a coborât în Maramurăș cu cuvântul evangheliei, al păcii și al dragostei frățești nu cu cuvinte de hulă, de ură și de batjocură la adresa Bisericii surori, cum are obiceiul vlădica dela Baia-Mare. Și poporul gr.-cat a știut să dea un demn răspuns și o frumoasă lecție de conduită vlădicului său încunjurând cu sinceră și calde sentimente de dragoste pe arhiereul nostru. Nu mai

P. Sf. Sa Episcopul Nicolae Colan

puțin vrednică de laudă este atitudinea autorităților din întreg Maramurășul, cari deși în majoritate absolută gr.-catolice, au oferit cea mai largă solicitare și caldă ospitalitate P. S. Sale episcopului nostru.

Tuturora, atât credincioșilor noștri, preoți și enoriași, precum și celor de altă lege, cari ni-au dat dovezi de sinceră afecțiune și sprijin în drumul nostru de afirmare ortodoxă și națională, le exprimăm și pe această cale sincera noastră mulțumită.

În Sighet.

Drumul nostru s'a început cu descinderea mai întâi în orașul Sighet unde am ajuns Vineri în 11 Septembrie la ora 17 d. a. La hotarul județului în depărtare de 30 km. de oraș, am fost întâmpinați de dl prefect al județului Dr. Petre Mihali, dl subprefect Dr. G. Guiman, dl căpitan de jandarmi N. Popescu și protopopul tractual Mihail Muntean. Ajunși în oraș am fost așteptați în fața prefecturii sub o grandioasă poartă de flori și verdeață de toată populația orașului, de toți ofițerii garnizoanei și de toți preoții noștri din protopopiat. Corul de domni și dsoare a intonat „Pre Stăpânul“, iar fetița dlui subprefect a înmănat P. S. Sale un frumos buchet de flori. Primarul orașului Dr. Filipciuc a binevenat pe

P. S. Sa în cuvinte alese în numele cetățenilor, iar dl I. Motaș în numele Consiliului parohial și al enoriașilor ortodocși din oraș.

Seara s'a ținut în cancelaria protopopească o conferință intimă cu preoții din tract, cărora P. S. Sa le-a dat îndemnuri părintești și îndrumări înțelepte pentru păstoria credincioșilor.

Sâmbătă în 12 dimineața s'a servit în capela ortodoxă liturghia arhierască. La sfârșitul serviciului divin P. S. Sa a rostit o frumoasă cuvântare inspirată de cele mai calde sentimente de iubire evanghelică, de pace frățească, de unire și afirmare națională, îndemnând pe credincioși să stea fără șovăire în slujba ideii naționale și a legii noastre strămoșești, nedeslipite una de alta și singura cheazășie pentru biruința zilei de mâine.

După serviciul divin s'au ținut recepțiile la oficiul protopopesesc, unde au ținut cuvântări dl colonel Curculescu, vicariul gr.-cat. I. Pop, vicariul rutean N. Medveczky, protopopul reformat S. Pap, preotul rom.-catholic, primrabinul Dr. Danzig și primpreședintele tribunalului Dr. Moiş. Tuturora le-a răspuns frumos și înțelepțește P. S. Sa episcopul nostru.

Blândețea, cumințenia și atitudinea civilizată a omului superior, care caracterizează pe P. S. Sa, a cucerit în câteva clipe simpatiile și respectul tuturora și atmosfera de pace și iubire creștinească și românească adusă de P. S. Sa a făcut cu repeziciunea fulgerului ocolul întregului Maramurăș. Nu este de mirare apoi că am am fost primiți în tot județul de toată populația cu adevărate osanale de bucurie.

La Moisei.

Sâmbătă după masă am plecat însoțiți de dl subprefect Guiman și dl căpitan de jandarmi Popescu, cari de altfel ne-au însoțit în tot drumul nostru de opt zile prin Maramurăș, precum și de prot. Alexe Latiș din Baia-mare, spre Borșa.

În comuna Moisei unde deși nu avem parohie ortodoxă am fost întâmpinați sub o poartă de flori și verdeață de inimosul primpretor G. Sălăjan, preotul gr.-cat., medicul Dr.

„Preoții cari cârmuiesc bine să se învrednicească de îndoită cinste, mai ales cei ce se ostenesc cu propoveduirea și cu învățarea“.

Timotei 5, 17.

Muntean, corpul didactic, străjeri și o mulțime de popor. Primpretorului care a rostit o însuflețită cuvântare i-a răspuns P. S. Sa îndrumând poporul la pace și bună înțelegere.

Spre Borșa.

În fața gării Borșa ne-a întâmpinat sub poarta triumfală nucleul de funcționari ortodocși cu familiile lor în frunte cu șeful gării Gheorghe Totu și locot. de jandarmi Puha.

În marginea comunei Borșa ne-a întâmpinat populația în frunte cu preotul I. G. Turcu, împreună cu preoții Paul Teodorescu și Gh. Paul, pr. gr.-cat. Gavil Mariș, preș. comun. izraelite Steinfeld și învățătorii Vienesu Mărginean, Mălăgean și intelectuali din comună.

La mijlocul satului ne-a ieșit în cale populația evreiască cu tora, iar preș. comunității ne-a binevenat.

În parohia Borșa I.

În fața bisericii celei noi s'a ridicat o frumoasă poartă triumfală. Cuvântul de bun sosit l-a rostit preotul local Aurel Filip, primarul comunei Gavril Mihali și inv. Const. Chiorania. A răspuns P. S. Sa. În urmă am fost conduși la biserică de bătrânii satului cu luminări aprinse în mâni, urmați de întreg poporul, pe când dealurile răsunau de bubuitul treasurilor. În biserică s'a făcut slujba prescrișă de tipic în vederea sfințirii.

Duminecă dimineața s'a săvârșit cu mare solemnitate sfințirea bisericii de P. S. Sa asistat de suita sa și de alți șapte preoți.

Masa comună s'a servit într'un frumos pavilion împodobit cu cetină de brad, la care au luat parte o seamă de intelectuali din Sighet și comunele din apropiere și poporul din comună. Intre alții dnii: inginer Cioc din București, profesorul Vornicu din Sighet, dl Anton, G. Totu, locotenent Puha, învățătorii din comună și alții. Muzica garnizoanei a executat cântece naționale.

P. S. Sa a tostat pentru M. S. Regele, prof. Vornicu pentru P. S. Sa, Păr. Dr. Seb. Stanca pentru binefăcătorii bisericii și reprezentanții autorității, iar păr. Alex. Baba pentru credincioși. A mulțumit preotul local Aurel Filip.

După masă am plecat la parohia *Borșa II.* unde am fost întâmpinați de preotul *I. G. Turcu* și poporul din parohie. În biserică s'a făcut sfințirea apei. P. S. Sa a rostit o predică cu îndemnuri frumoase de a ține cu tărie la legea strămoșască, iar la sfârșit a stropit poporul cu aghiazmă.

Spre Vișău.

Ne-am continuat drumul spre Vișăul-de-sus. Un banderiu de călăreți, ne-a însoțit dela hotarul comunei până în centrul satului cu aspect de ade-vărat orășel. În piața împodobită cu flori și verdeață ne-a așteptat populația, câteva mii de oameni. Au rostit cuvinte de bun sosire primarul *Dr. Olsavski Ștefan* adv., și arhidiaconul gr.-cat. *Victor Ștef*, cărora le-a răspuns P. S. Sa. Întrând în capelă s'a făcut vecernia, iar în urmă P. S. Sa a vizitat noua biserică ce este acum în construcție.

În popasul din această comună s'au prezentat la recepție arhid. gr.-cat. *Victor Ștef*, preotul rom. cath., șeful judecătorecii *Francisc Székely*, cu subșeful *Kostrachievici*, directorul spitalului *Dr. Reissenberg*, dir. școlii primare *Simion Iuga*, adv. *Dr. Ziziman*, căpitanul grănicerilor *Alexandru Miclescu* și dir. funcț. la Caps. *Alexandru Vasilescu*.

Trecând apoi prin *Vișeu-de-mijloc* am poposit o clipă urându-ne bun sosire primarul român și preș. comun. ovrești.

În Vișăul-de-jos.

Un banderiu de călăreți ne-a așteptat în hotarul comunei și ne-a însoțit până în sat, unde se ridicaseră patru porți triumfale. Între timp se întunecase și la poarta I ne-a așteptat poporul cu torțe și luminări aprinse. Ne-a binevenat primarul și directorul școlar *Gavrilă Pop*. La poarta II preotul gr.-cat. *Chereș Ștefan* cu credincioșii săi și medicul circumscripției *Dr. Pașcu*. La poarta III împodobită cu steaua ovrească și cu citate din testamentul vechiu ne-au așteptat ovreii din sat cu președintele lor. La poarta a patra în fața bisericii preotul local ierom. *Miron Codrea Nuțu* cu preoții *Ion Marian* și *Vasilescu*, tineretul cu prapori și cruci așternând flori în calea P. S. Sale. Tuturor le-a răspuns P. S. Sa în cuvinte alese și animate de cele mai bune sentimente de păstor sufletească și slujitor al evangheliei lui Isus Hristos.

Luni dimineața s'a făcut cu deosebire solemnitate sfințirea bisericii celei noi de P. S. Sa încunjurat de un sobor de 12 preoți.

Biserica deși este frumoasă și încăpătoare n'a putut cuprinde toată lumea adunată la solemnitate și P. S. Sa a fost nevoit să iasă afară unde pe o tribună improvizată a ținut marelui mulțimi de credincioși o deosebită frumoasă predică în legătură cu praznicul Înălțării sfintei Cruci.

Masa a fost servită de corpul învățătoresc din comună în edificiul școlar. Și-aici a rostit P. S. Sa un cuvânt de omagiu pentru M. Sa Regele, iar fostul căpitan de jandarmi *Simionescu* a închinat în sănătatea

preotului local, care la rândul lui a mulțumit P. S. Sale pentru că i-a privilegiat această măreață solemnitate, precum și tuturor oaspeților cari ne-au onorat cu prezența.

Solemnitatea zilei a fost ridicată cu prețiosul concurs al muzicii militare din Sighet, care ne-a însoțit și aci.

La Poenile de sub munte.

Luni după masă am plecat spre cel mai îndepărtat punct dinspre granița spre Polonia în parohia ruteană ortodoxă Poenile de sub munte.

În comuna Leordina am întâmpinat bunăvoința conducătorilor dela C. A. P. S. cari ne-au pus la dispoziție o garnitură specială a trenului industrial cu care am făcut cei 22 km. printr'o vale pitorească în deșul munților până la locul destinației.

Aci am fost așteptați de credincioșii îmbrăcați în haine de sărbătoare, cu flori, prapori, luminări aprinse și cântece de slavă. Un cuvânt de bun sosire a rostit învățătorul primar al comunei dl *Țîrîgă* și preotul local *Izidor Vzdulschi*, cărora P. S. Sa le-a răspuns deosebit de impresionat de dragostea acestui popor.

În biserică s'a servit vecernia. Diaconul nostru *Anatolie Scurtu* a rostit ecteniile în limba rusească iar răspunsurile le-a dat poporul cântând cu mic cu mare în biserică. La urmă P. S. Sa a rostit o predică plină de învățături înțelepte îndrumând poporul să țină cu neclintită tărie la legea noastră strămoșască. A fost o plăcută surpriză pentru noi că deși această parohie este înființată abia de opt ani tot poporul știe românește. Abstăgând dela tinerii cari vorbesc bine românește și bătrânii se silesc să învețe tot mai bine limba românească.

P. S. Sa a vizitat apoi biserica cea nouă care acum se construiește. Întorși la casa parohială o delegație a ovreilor din comună a solicitat o audiență specială exprimând omagiile credincioșilor ovrei pentru vizita P. S. Sale în comună, iar P. S. Sa le-a mulțumit pentru atențiune.

La Săcel.

Marți dimineața în 15 Septembrie ne-am întors tot cu trenul industrial continuându-ne drumul spre Săcelul Maramurășului. Pe culmea dealului de către Moisei ne așteaptă un banderiu de 68 călăreți aliniați militarmente în frunte cu un comandant și patru gornști, cari la sosirea noastră au sunat rugăciunea.

În hotarul comunei ne-a întâmpinat primpretorele *S. Borodi* cu notarul comunal *Valer Negrea*. În mijlocul satului s'a ridicat o frumoasă poartă de flori și verdeață unde ne aștepta poporul în frunte cu primarul satului. Bătrânii cu luminări aprinse în mâni și tineretul cu flori ne-au condus la biserică unde preotul *Vasile Magdău* în cuvinte alese a binevenat pe P. S. Sa.

S'a slujit Sf. Liturghie, la care răspunsurile le-a dat corul societății Sf. Gheorghe al tinerimei foarte bine instruit de preotul *V. Magdău*. La

sfârșit P. S. Sa a rostit o prea frumoasă predică pe înțelesul poporului.

După serviciul divin P. S. Sa a vizitat institutul echipei culturale „Astra” și al echipei Fundațiilor regale exprimându-și admirația pentru frumoasele înfăptuiri realizate de tinerii echipieri, semnând registrele și condica echipelor. La masă au ținut cuvântări preș. echipei „Astra” dl *Fodoruț*, șeful echipei regale dl *Capagea* și preotul *Vasile Magdău* cărora le-a răspuns P. S. Sa.

La Dragomirești și Cuhea.

După masă am trecut la parohia Dragomirești, conduși de călăreții din Săcel până la hotar, unde ne-a luat în primire un banderiu de călăreți din Dragomirești. La răspântia ce duce spre biserică sub o frumoasă poartă de flori ne-a întâmpinat corul intelectualilor din această frunță comună cu „Pre Stăpânul”, binevențând pe P. S. Sa în cuvinte deosebit de elogioase distinsul protopop gr.-cat. *G. Cozma*, primarul comunei și șefraburul comunității evrești. La biserică ne-a întâmpinat tinerul preot *Radu Șașalovici*. S'a servit vecernia după care P. S. Sa a rostit și aci cuvinte de învățătură către popor, iar la sfârșit a miruit credincioșii după obicei.

Am plecat apoi la parohia vecină *Cuhea*, comuna de obârșie a lui *Dragoș Vodă*. În mijlocul comunei ne aștepta întreg poporul în haine de sărbătoare. Au rostit cuvinte de binevențare primarul adv. *Saplonțai*, notarul *G. Sgura*, preotul gr.-cat. *E. Dunca* și tinerul *I. Ionescu* subșeful echipei regale, care activează și aci de doi ani. Tuturora le-a răspuns P. S. Sa. La biserică ne-a întâmpinat preotul *Const. Diaconu*. La săvârșit apoi sfințirea apei după care P. S. Sa a stropit biserica și poporul cu aghiazmă, iar la sfârșit P. S. Sa a împărțit înțelepte învățături și îndemnuri poporului.

În urmă au făcut cu toții o vizită la sediul echipei regale unde am fost întâmpinați de șeful echipei dl *G. Russu*, căruia P. S. Sa i-a exprimat admirația pentru frumoasa organizare a muncii pentru luminarea poporului. P. S. Sa și însoțitorii Săi au semnat și aici registrele și condicele echipei.

Întorși la Dragomirești unde urma să fim găzduiți peste noapte am fost poftiți la masă de dl ing. silvic *Marcali* împreună cu intelectualii din comună. Ne-am bucurat de o deosebită atenție din partea familiei dlui *Marcali* și a distinsului preot gr.-cat. *Cozma*, cari au găzduit peste noapte pe P. S. Sa și însoțitorii Săi. Aci am avut unul din cele mai satisfăcătoare popasuri în drumul obositor al acestor zile.

A doua zi dimineața am vizitat frumoasa biserică unită cu multe reminiscențe istorice și ne-am continuat drumul apostolice.

La Strâmtura, Ferești și Cornești.

În parohia mică și modestă Strâmtura am aflat credincioși săraci, dar

tari în credința strămoșască. Ne-au așteptat cu manifestații de adâncă dragoste creștinească în frunte cu preotul ierom. *Isaia Lazar*. După un scurt serviciu divin în capela din edificiul școlar P. S. Sa a dat credincioșilor îndemnuri de întărire în credință și sfaturi părintești pentru perseverare în nădejdea rezolvării favorabile a situației ortodoxiei din această comună.

Ne-am continuat drumul la Ferești unde am fost întâmpinați de corpul didactic în frunte cu învățătorul *I. Trepăduș*, iar de aci am trecut la Cornești. Amândouă comunele formând o singură parohie și având grosul populației în Cornești ni s'a făcut aci o impunătoare primire cu două porți triumfale. La cea dintâi ne-a întâmpinat notarul și primarul, iar la biserică preotul *Const. Pâslariu* cu credincioșii. În vremea aceasta din culmea dealului răsuna duios un glas prelung de tulpic. După serviciul divin la care a cântat frumos corul fetelor din sat a rostit P. S. Sa și aci o predică instructivă mângâind sufletele credincioșilor.

La Valea Porcului.

Întorși la Sighet după un scurt popas am plecat după masă la Valea-Porcului, o comună curată românească înfundată într'o vale pitorească, încunjurată de dealuri pline de roduri binecuvântate de Dumnezeu. Încărcați în căruțe fărânci și așezați pe strae românești am făcut drumul de 7 km., impracticabil pentru automobile, prin lanuri de porumb și livezi cu otavă proaspăt cosită, în cea mai bună dispoziție, încălziți de de nostalgia amintirilor din vremea copilăriei noastre dela țară.

În mijlocul satului la o arcadă de verdeață ne-a întâmpinat primarul *I. Mihnea*, preotul gr.-cat. *Petrescu* și învățătorul *Buiu*. O copilă de școală a oferit P. S. Sale un buchet de flori împreună cu această poezie ocazională:

Slăvit să fi stăpâne
În cer și pe pământ
De îngeri și de oameni
De Domnul cel preasfânt.

Slăvit să fi stăpâne
Din zi și până'n seară
Căci nu ne-ai dat uitării
Venind din depărtare.

Din ceruri Domnul să vă dea
Prea sfântă binecuvântare
Și în triumf ca să străbateți
A țării noastre largi hotare.

Și drept recunoștință sfântă
Pentru a Voastră bunățate
Eu vă cinstesc Prea bun Părinte
Aceste flori nevinovate.

La biserică din deal ne-a întâmpinat poporul cu flori, cu prapori, icoane și luminări aprinse, în frunte cu harnicul preot ieromonah *Centurion Sava* și venerabilul cântăreț *Sava Dascălul* din vechiul regat. În biserică s'a săvârșit vecernia după care P. S. Sa a rostit și aci o frumoasă predică.

La Remeș.

Joi dimineața am luat drumul spre satul rutean Remeș. În sat ne-a așteptat populația în frunte cu prim-

prețorul *Mihai Marina*, primarul *Iuliu Roman*, cantorul *Gheorghe Șofeneț* și învățătorul *Gheorghe Ona*, alături de corpul didactic, iar la biserică preotul local *Leonte Gazea* cu poporul. În biserică veche cu un iconostas de o frumusețe excepțională s'a făcut Sfânta Liturgie în limba română, iar ecteniile rostite în limba ruteană de diaconul nostru *Anatolie Scurtu*. Un cor admirabil condus de învățătorul *Gheorghe Ona* a dat răspunsurile. P. S. Sa a miruit la sfârșit credincioșii și le-a rostit o cuvântare caldă și impresionantă.

La Sarasău și Valea Hotarului.

După masă ne-am îndreptat spre comuna familiei *Mihali*, *Sarasău*. În fața bisericii modeste, dar curate și atrăgătoare ne-a întâmpinat preotul nostru *Nicolae Vasilescu*, preotul gr.-cat. *Gheorghe Moldovan*, notarul *Grigorie Câmpian*, precum și o seamă de intelectuali în frunte cu fostul prefect *Mihali Gavril*. Am făcut vecernia iar P. S. Sa a rostit și aci o predică întăritoare de suflete.

De aci ne-am continuat drumul spre parohia de curând înființată *Valea Hotarului* din comuna *Japa*. Credincioșii în număr de peste 700 suflete și-au adăpostit locașul de rugăciune într-o casă țărănească prefăcută în capelă, până când își pot realiza biserica proiectată. Aci ne-a așteptat poporul în frunte cu preotul *Gheorghe Paul*.

În capelă s'a făcut slujba acafistului *Maicii Domnului*, iar P. S. Sa în cuvinte emoționante le-a întărit perseverența în nădejdea unor zile frumoase cari o să vină.

Intorși la *Sighet* intelectuali din oraș fără deosebire de neam și lege au dat Joi seara în cinstea P. Sf. Sale un banchet în sala restaurantului „*Coroana*”, la care au luat parte peste 200 persoane. Cel dintâi a luat cuvântul P. S. Sa arătându-și bucuria ce o simte pentru primirea deosebit de caldă ce i s'a făcut în *Maramurăș*.

Biserica ortodoxă a străjuit veacuri de-arândul la păstrarea limbii și națiunii române, care a trebuit să sufere robie de sute de ani. Astăzi, când după jertfele de 800 mii de eroi, avem o *Românie-Mare*, gândul tuturor trebuie să fie la *Acela* care simbolizează unitatea națională, la *M. Sa Regele Carol II*.

Cei prezenți au isbucnit în urale iar muzica a intonat imnul național.

A vorbit apoi vicarul gr.-catholic român dl *Pop*, care a exprimat bucuria ce simte poporul românesc al *Maramurășului* când vede un mare arhieru în mijlocul său.

Dl prefect *Petre Mihali* a vorbit pentru P.S.S. Episcopul, pentru care a vorbit asemeni dl colonel *Curculescu*, comandantul trupelor din localitate.

Seria cuvântărilor a încheiat-o părintele *Sebastian Stanca*, consilier eparhial, care și-a manifestat bucuria pentru primirea frățească ce s'a făcut P. S. S. Episcop în satele românești

de către preoțimea greco-catolică și și-a exprimat nădejdea că nu va trece multă vreme când toți *Românii* ne vom închina la unul și același altar.

La Virișmort și Rona-de-sus.

Vineri dimineața am luat drumul spre comuna *Virișmort*, comună ruteană, dar aproape complect români-zată. În hotarul comunei sub poarta de flori ne-a urat bun sosît notarul *Eugen Moiş*, primarul *Alex. Pipos*, profesorul *Ion Lucescu*, comandantul poliției de graniță *Victor Hrior Vălean*, împreună cu corpul învățătoresc și elevii școlii. În pragul bisericii ne-a întâmpinat preotul local *Paul Teodorescu*. S'a slujit Sfânta Liturgie la care răspunsurile le-a dat întreg poporul asistent. P. S. Sa a miruit și aci credincioșii și le-a rostit o frumoasă cuvântare.

De aci ne-am deplasat în parohia vecină *Rona-de-sus*, administrată de preotul dela *Valea-Porcului Cent. Sava*. Acesta ne-a făcut o frumoasă primire în fața capelei de lemn, modestă și săracă, dar plină de căldura dragostei de lege și neam. Alături de dânsul stau cu îndemnuri de întărire în credința strămoșească dir. ofic. P. T. T. *Ilie Traist* cu doamna și *Sava Dascălul* un harnic sprijinitor al propagandei pentru ortodoxie. Și aci P. S. Sa a dat sfaturi înțelepte și îndemnuri de stăruințe și răbdare evanghelică până când va răsări și pentru această parohie mică ziua adevăratei învieri.

La Bistra.

Tot în această zi după masă am luat trenul pentru ultima etapă a apostoliei noastre la *Bistra*.

Patru porți triumfale s'au ridicat în drum dela gară până la biserică. La cea dintâi ne-au întâmpinat vechii tovarăși dela începutul descinderii noastre în *Maramurăș*, primpretorele plasci *I. Sălăgean*, cu medicul *Dr. Pașcu*, locot. *Georgescu* și șeful vămii; la a doua primarul comunei cu consiliul comunal, la a treia președintele comunității evreiești cu tora în brațe,

la a patra preotul gr.-cat. *Nahorniac* iar în fața bisericii preotul nostru *Ion Marian* cu credincioșii. În tot cursul acestei procesiuni tineretul a cântat cântece religioase.

În biserică s'a făcut slujba vecerniei, iar la sfârșit P. S. Sa a împărțit și aci din prisosul sufletului său cuvinte alese de pace, frăție, dragoste creștinească și întărire în legea strămoșească.

Încheind acest drum de zece zile de apostolie creștină și românească P. S. Sa a plecat Sâmbătă dimineața cu însoțitorii Săi întorcându-se la reședință. Oboseala acestor zile a fost răsplătită cu prisosință de nețărnută dragoste cu care poporul din toate satele a primit pe arhieru vestitor al evangheliei. P. S. Sa a dus pretutindenea cuvinte de pace, de frățietate românească, de dragoste evanghelică și sămânța aruncată a rodit din belșug, pentru că poporul alțiat după asemenea hrană duhovnicească sorbia cu nesaț blândețea înțelepciunii arhipăstorului și pretutindenea am văzut multe fețe brăzdate de lacrimile emoției.

Ne-am întors cu nădejdea că acest popor bun și blând din *Maramurăș*, oropsit în cursul veacurilor de multă opresiune străină, are încă sufletul sănătos și resurecțiunea regimului românesc nu peste multă vreme va trebui să-i aducă deplina înviere.

Ne facem o plăcută datorie să exprimăm și pe această cale toate sentimentele noastre de sinceră mulțumită tuturor intelectualilor din *Maramurăș*, cari ne-au dat o atențiune, deosebit de afectuoasă, autorităților civile, militare și bisericesti, în frunte cu vrednicul prefect al județului dl *Dr. Petre Mihali*. Iar o mulțumită specială și plină de recunoștință exprimăm dlui subprefect *Dr. Guiman* și dlui căpitan al jandarmeriei *Popescu*, cari au sacrificat și timp și oboseală, însoțindu-ne pretutindenea în tot cursul drumului nostru de apostolie dela început până la sfârșit.

Serbările jubilarie ale Astrei.

— Un triumf al ortodoxiei. —

Românismul a prăznuit în ziua 20 I. c. una din cele mai frumoase biruințe ale lui. Aniversarea celor 75 de ani de existență a „*Astrei*” a dat prilej neamului nostru să-și afirme la *Blaj* vitalitatea și solidaritatea în jurul altarelor sale de cultură națională. Intelectuali și popor, veniți cu zecile de mii, s'au înfrățit din nou sub steagul glorios al „*Astrei*”, răsarită din mintea genială a mitropolitului *Andrei Șaguna*, spre a-și dovedi voința neștrămutată de luptă pentru aceleași idealuri, cari l-au călăuzit în trecut: înălțarea nației prin cultură.

S'a văzut încă odată, ce forță imensă reprezintă venerabila instituție sibiană, care în ciuda vrăjmașilor politici ce ne agită în ceasul

de față, știe totuși să strângă poporul laolaltă, animându-l pentru problemele mari ale existenței noastre de rasă.

Toți cari au glăsuț la aceste serbări au scos la iveală meritele neperitoare ale „*Astrei*” în pregătirea Unirii și în consolidarea ei, arătând că menirea ei este tot atât de însemnată și pentru viitor. Statul trebuie să-i dea cel mai larg concurs material, ca ea să-și poată continua în proporții mai mari, activitatea atât de binecuvântată.

Ceea ce a înălțat însă festivitățile la importanța unui covârșitor eveniment național, a fost prezența *M. S. Regelui Carol II-lea*. În discursul strălucit ce l-a ținut a omagiat „*Astra*” pentru opera ei neîntrecută, mărturi-

sind că indirect tot această instituție i-a format și sufletul Său, dându-i — prin dascălii ardeleni ce i-a avut — conștiința unității noastre de neam. „*Astra*” va avea să-și continue chemarea ei hotărâtoare de a întări Unirea printr'o cultură curată și specific românească. A ținut apoi să sublinieze că serbările au fost luminate prin cuvântarea *I. P. S. Mitropolit Nicolae Bălan*, care simțind creștinește și românește a proclamat înfrățirea tuturor în slujba neamului, pe deasupra măruntelor deosebiri de credință.

În adevăr, Mitropolitul Ardealului a înfățișat și de astădată, cu același talent incomparabil și cu aceeași elocință impresionantă, simțirile de înalt patriotism ce încălzesc sufletul românilor din *Transilvania ortodoxă*.

În mijlocul unui entuziasm complexor, *M. Sa Regele* a flicitat pe ilustrul urmaș al nemuritorului *Andrei*. Era o splendidă satisfacție, ce se dădea Bisericii ortodoxe pentru confundarea ei desăvârșită cu destinele neamului, pe cari le-a servit în toate vremile cu atâta înțelegere și spirit de jertfă.

Suntem fericiți, că tocmai la *Blaj* i s'a adus ortodoxiei românești acest mișcător omagiu domnesc. M.

AJUTOARE pentru terminarea bisericii din Gălpâia-Sălaj.

La „*Apelul unui sat sărac*” publicat în marele ziar românesc „*Universul*” Nr. 196 din 18 Iulie a. c., pentru ajutorarea terminării bisericii din comuna *Gălpâia-Sălaj*, — un număr frumos de suflete creștine — ne-au răspuns cu prețiosul lor obol.

Astfel în numele poporului întreg vin să mulțumesc și pe această cale, tuturor marinoșilor sprijinitori.

Până acuma am primit următoarele ajutoare:

Ziazul „*Universul*” 2000 Lei. On. familie inginer *Dumitru Bredău*, Brașov: două icoane: *Maica Domnului* și *Sf. Ierarh Nicolae*, în valoare de 3000 Lei și o colecție în suma de 2000 Lei dela funcționarii *Industriei aeronautice (I. A. R.)* din Brașov: *Ing. Bredău* 560 Lei, *Florescu, Cionca, Grossu, Georgescu, Wagner, Damian* și *Dudaș* câte 100 Lei; *Adam, Marinescu, Coșoreanu, Lungu, Goguța, Făgărășan, Pâslaru* și *Petrușan* câte 50 Lei; *Radu, Pernea, Coșca, d-na Steflea, Zembrea*, și *Crisbășanu* câte 40 Lei; *Mărdărescu, Epure, Dumitru Elena, Savin* și *Schiau* câte 20 Lei. Total 5000 Lei. *Dr. Gh. Fodorean, adv. Zălau* 2000 Lei. On. fam. *D. Ghețu, Tecuci, Inginer C. A. Rădulescu, București* câte 1000 Lei. *George Șesan, judecător Zălau* 600 Lei. *Plut. maj. C. D., București, C. Sa Păr. C. Lapedatu, Tecuci, Elena și Maria Ionescu, București, On. fam. Maior Cerbulescu, Odorhei, C. B., București* câte 500 Lei. *P. On. Ioil Ghiurișan, protopop, Unguraș, I. D. C., București* câte 400 Lei. *Const. Georgescu, București, On.*

fam. Maior Roman, Arad câte 300 Lei. Petru Moisa, perceptor, Burdujeni-Suceava 250 Lei. Colonel Dr. Capitanoviciu, Sibiu, On. fam. Nilaescu, Craiova, Colonel Manole Enescu, Brașov, Papp Corneliu, T-Severin, Gh. Oghina, București, d. Dtru Zărnescu-Pavel, Șașcut-Putna, Vasile Mitu, inv. Hunia, d-na Elena Mitu, Hunia, Boit Lazar, Brașov, V. Gheorghiu, București câte 200 Lei. Maria Zoe Parvanoviciu, București 120 Lei. Colonel Romulus Iordăchescu, Rădăuți, Ion Mantulescu, București, S. M. București, Vera Cartargiu, București, Alexandrina Breka, București, Ion M. Dragomir, Brăila, Ioana Ștefănescu, București, Paras-

chivița Angelescu, București, Stefan Papadopol, Brașov, Gog Ilieșcă, București, Dimitrie Diaconița, M.-rea Văratecu, și P. Stănescu. București câte 100 Lei. Elisabeta Georgescu, București 50 Lei și Gheorghe Gheorghiu 40 Lei. Total 19.160 Lei.

Despre ajutoarele ce ne vor mai sosi vom raporta la timpul său.

Cu aceasta, repetând apelul nostru, rugăm și pe onorații cetitori ai revistei noastre „*Renașterea*“, membrii din cler și mireni, deputați eparhiali și toți bunii creștini miloși și cu dare de mână, să ne sporească bucuria prin jettfa lor de mare preț, Gălpăia, 12 August 1936.

Pr. GAVRIL CÂMPIANU

INFORMAȚIUNI

ȘTIRE PERSONALĂ. P. S. nostru Episcop Nicolae plecând de la Blaj, unde asistase la serbările jubilarie ale Astrei, s'a dus la Sibiu, spre a lua parte la ședințele Sinodului Episcopesc și ale Consiliului mitropolitan. Joi seara s'a înapoiat la reședință, spre a prezida a doua zi Vineri ședința plenară a Consiliului eparhial.

Un episod de la Blaj. *Eră de așteptat, că odată ce eră vorba de festivitățile jubilarie ale „Astrei“, instituție curat națională — prejudecățile confesionale să fie evitate. Așa o cerea cel mai elementar bun simț. Totuși frații blăjeni — se pare rău sfătuiți de un mare ambițios — credeau că e posibil să fie călcată tradiția țării făcându-se Te deum-ul oficial la alt altar decât cel ortodox. Încercarea a dat greș, căci slujba religioasă s'a oficiat de către I. P. S. Mitropolit Nicolae ajutat de toți episcopii ortodocși la noua biserică ortodoxă încă neterminată, dar admirabil amenajată pentru această solemnitate, la care a asistat M. S. Regele, membrii guvernului, autoritățile și un numeros public. Epizodul a fost viu comentat. El a confirmat, în chip definitiv protocolul festivităților naționale, înlăturând pretențiile absurde de a se încălca prerogativele Bisericii dominante, căreia îi aparține însuș Suveranul Românilor. Protopopii și preoții noștri să ia aminte la acest fapt important.*

O poruncă regală. Spre a tempera zelul prozeletist al desbinătorilor agresivi și prezumțioși, Suveranul a spus la Blaj: „Este o necesitate imperativă a nației românești, ca toți cei ce simt românește și creștinește să-și întindă mâna peste micile deosebiri ale zilei, să lucreze la plămădirea sufletului acestui popor, care fie el ortodox sau unit, tot popor creștin și tot popor românesc este“. Vor înțelege cei vizați această înțeleaptă poruncă regală?

O înscăunare semnificativă. Sâmbătă 19 a. c. adică în ajunul festivităților jubilarie ale „Astrei“ a

avut loc la Blaj înscăunarea noului Mitropolit I. P. S. S. Alexandru Nicolescu. Eră de așteptat ca acest eveniment atât de mare să fie, serbat de toată Biserica unită. Am văzut însă cu surprindere, că el s'a desfășurat în condiții foarte modeste, lipsind nu numai fruntașii bisericii, ci chiar și ceilalți episcopi uniți. În schimb erau acolo, episcopii unguri. Se zice, că această absență demonstrativă s'ar datoră acceptării „teologului iezuit“ de către noul Mitropolit. Fără comentariu.

Astra și unitatea religioasă. În desbaterile adunării jubilarie de la Blaj, d. prof. Onisifor Ghibu vorbind de problemele de mâine ale Astrei a spus că aceasta trebuie să se ocupe și de restabilirea unității religioase, spre a înceta vrajba, dintre cele două biserici, atât de dăunătoare neamului. Este ideea a cărei importanță s'a desprins și din discursul M. S. Regelui: Unii ortodocși au combătut-o, alții au recunoscut utilitatea. Păr. canonic Ștefan Roșianu din Blaj a aprobat pe d. Onisifor Ghibu, dar a precizat că unirea nu s'ar putea accepta decât în senz latin. Cu alte vorbe: Să ne certăm înainte!

Boala dlui N. Titulescu. Toată presa se ocupă înfrigurată de boala gravă a marelui bărbat de stat, cu reputație mondială. Somități medicale țin consultațiuni neîntrerupte la căpătâiul bolnavului, administrând tratamente eroice pentru a-i salva viața. Se presupune, că la mijloc ar fi o intoxicație periculoasă, care a provocat o anemie progresivă. Medicii fac eforturi neînchipuite pentru a împiedica o catastrofă. Telegramme de simpatie sosesc din toate părțile lumii. În biserici se înalță rugăciuni de mântuire. Să nădăjduim în milostivirea lui Dumnezeu.

Desvelirea monumentului eroilor în comuna Căian. În ziua de 8 Sept. a. c. s'a desvelit impunătorul monument destinat memoriei eroilor localnici, morți în războiul mondial, pentru întregirea neamului.

Pioasa serbare a coincis cu pelerinajul satelor din jur la Mănăstirea din loc dând astfel aspectul unei mari sărbătoriri.

Serviciul divin pentru sfințirea monumentului, a fost oficiat de un sobor de preoți în frunte cu prot. N. Vasiu din Cluj, care începând seria cuvântărilor, elogiază în cuvinte entuziaste munca comitetului, dându-o ca exemplu tuturor comunelor din tract.

Primpretorul Habor, spune că ridicarea acestui monument, la care să se închine mamele și copiii nemângăiat, este cea mai pioasă recunoștință ce se poate aduce morților neamului.

Vorbește apoi preotul reformat Oșvat, aducând omagiul bisericii reformate.

Ultimul ia cuvântul vrednicul nostru preot I. Panga, expunând greutățile prin cari a trecut până la ridicarea monumentului. Citește lista donatorilor mulțumindu-le pentru obolul lor.

Troițele din „Săcuime.“ Se sporesc crucile ortodoxe printre românii secuizați, grație măsurii norocoase a dlui Dr. C. Angelescu, ministrul școlilor. Ziarele aduc rapoarte amănunțite despre frumoasele serbări ce au loc în comunele înstrăinate, prin patriotismul școlilor protectoare, mai ales din vechiul regat. La Porumbeni-mari de lângă Cristur și Comandău din Trei-Scaune s'au adus clopote, troițe, evanghelii, odăjdii ș. a., ca un prim dar frățesc pentru năpăstuiții credinței strămoșești. Sunt clipe de bucurie și întărire sufletească, restabilind între fiii despărțiți scumpe legături de iubire și înviere națională.

Astra sau Blajul? Urmărind cuvântările rostite și dările de seamă din ziare cu privire la serbările jubilarie ale Astrei, nu mică ne-a fost surprinderea să vedem, că o bună parte din acestea cântau osanalele Blajului, lăsând în umbră Astra. Ce-a făcut și ce-a dres Blajul, ce oameni providențiali a avut și ce rol mântuitor și-a asumat în desrobirea neamului. De aceea, atâta lume se întrebă nedumerită: mă rog a fost în 20 Septembrie jubileul Astrei sau al Blajului? Nu cumva „Astra“ a servit numai ca trambulină spre a pune în evidență Blajul catolic?

Un calomniator vechiu. Se știe că fostul arhiepiscop catolic din București R. Netzhammer a trebuit să părăsească țara pe urma pactizării sale cu germanii ocupanți în vremea războiului. Retras într-o mănăstire din Elveția, el continuă și de acolo să-și bată joc de noi, tipărind o broșură calomnioasă la adresa fericitului Mitropolit Primat Calinic Miclescu, afirmând că s'ar fi lăpădat de biserica sa, trecând în staulul catolic. De câte infamii nu este capabilă lașitatea iezuită!

Conduită bulgărească. Ziarele se ocupă de un incident penibil al dlui Vasile Stoica ministrul României la Sofia. Ducându-se la Rahova, spre a vizita mormântul ostașilor români căzuți în războiul din 1877, l-a întâmpinat un inspector bulgar însoțit de sergenți, refuzându-i accesul la cimitir, sub pretextul unui ordin de sus. Dl ministru Stoica a luat tele-

fonul protestând energic la Ministerul de interne și externe, împotriva acestui abuz. Numai pe urma acestor intervenții, și-a putut împlini datoria de pietate față de eroii români. Iată conduita unor vecini, pentru a căror independență au sângerat de asemenea ostașii români dela Rahova.

Germania anticatolică. Poliția din Berlin a confiscat revista „Săptămâna religioasă“ organul oficial al diecezei catolice, pe motivul că împotriva interdicției de a se discuta în presă anumite chestiuni religioase, a publicat scrisoarea pastorală a Episcopului de Fulda. Se pare, că regimul hitlerist nu tolerează sub nici un motiv critica neavenită a măsurilor de Stat privitoare la politica bisericească. În deosebi nu înțelege să facă excepțiuni față de catolicism, care de atâtea ori a dovedit, că nu vrea să se încadreze în noua ordine creiată de ideologia național-socialistă. E tot vechiul spirit de dominație vaticană, ce a pricinuit atâtea neajunsuri în Germania ca și în alte țări europene.

Cărțile de religie pentru clasa I—VII primară de Dr. Andrei Buzdug, profesor la Academia teologică din Cluj au fost aprobate de Sf. Sinod cu Nr. 541 din 7 Aprilie 1936.

Se află de vânzare la Librăria noastră eparhială.

Nr. 15/1936.

(26) 3—3

CONCURS

Se publică concurs pentru ocuparea postului de cântăreț în parohia Luduș, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „*Renașterea*“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Sesiune 7 jug. pământ productiv.

2. Onorariile stolare îndatinate.

Candidații își vor înainta cererea însoțită de diploma de cântăreț, oficiului nostru parohial în termenul fixat și sunt invitați a se prezenta în parohie în vre-o Duminecă, sau sârbătoare pentru a cânta la strană.

Vor fi preferiți candidații mai tineri absolvenți ai unei școli de cântăreți și cunoscători de note muzicale.

Luduș, la 31 August 1936.

Președ. cons. parohial:

R. Popa, protopop-paroh.

Petru Dan, secretar.

ANUNȚ

De vânzare 1000 metri fag uscat, loco Rohia, județul Someș.

Ofertele se trimit până la 1 Octomvrie 1936 Oficiului protopopesco ortodox român în Târgu-Lăpușului.

(27) 2—2

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.